

Pauli Välimäki

AINON SUKU

*Kertomus äitini suvun vaiheista
Lohtajalla, Kokkolassa ja vähän
Amerikan maallakin*

AINON SUKU

Pauli Välimäki

AINON SUKU

Kertomus äitini suvun vaiheista Lohtajalla, Kokkolassa ja
vähän Amerikan maallakin

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2025 Pauli Välimäki

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-1118-7

SISÄLTÖ	Sivu
Johdanto	7
Koskenkylä asutettiin 1600-luvulla	11
Juho Pajunpää Kotkamaasta	18
Juho ja Priita muuttavat Pajunpäähän	19
Juhon ja Priitan lapset	23
Elämää Pajunpäässä 1800-luvulla	27
Liisa Niemelän suku – rannan kansaa	30
Anna ja Matti Pajunpää – Ainon tummu ja tuora	32
Eino ja Hilma perustavat perheen	38
Karhin Anttilat – Ainon mummula	43
Ensti Anttilan muistoja 1900-luvun alkupuolelta	47
Sota-ajan muistoja	54
Into ja Tyyne Anttila – suvun vanhimmat	56
Työväentalo nousee talkoilla – ja poltetaan tihutyönä	60
Amerikkaan lähteneitä sukulaisia	65
Hermannin Anttila – metsätöistä hotellin pitäjäksi	66
Viljami Anttila – lännen lokarista omenafarmariksi	72
Eune Anttila lähtee isäänsä etsimään – ja päätyy maatilan emännäksi	75

Enstin ja Erkin Amerikan matka	81
Muutto Piitsjoelle Karjalaan	84
Taimi Kivilehto – Ainon ensimmäinen mies	88
Sukupolvenvaihdos Pajunpäässä	90
Kesänviettoa Pajunpään mummulassa	94
Helli Pajunpään tarina	97
Annikki ja Tarmo lähtevät Ruotsiin	100
Aino ja Erkki muuttavat Tullimäelle	102
Talvitien talo valmistuu vaiheittain	105
Rahahuolet painavat	107
Tullimäen ”kyläyhteisö”	112
Elämää Tullimäellä 1950- ja 60-luvuilla	114
Sinikka ja Marja muuttavat Talvitieltä	116
1970-luku Talvitiellä – työtä ja touhua	121
Erkki Välimäen suku	128
Erkin sotavuodet – vanginvartijana ja vankilassa	134
Aino ja Anneli jäävät kaksin	137
Viimeinen kesä 2013	143
Ainon elämä ja elämänkatsomus	148
Jälkiä Talvitiellä	151
Liite: Sukutaulu – Aino Välimäen esipolvet	152
Lähteet	154

Eino ja Hilma Pajunpää lapsineen uuden kotitalonsa edessä 1920-luvun loppupuolella.

JOHDANTO

Kun Kokkolasta ajetaan Lohtajalle, noin kahdenkymmenen kilometrin päässä tulee vastaan ensimmäinen isompi kylä, Marinkainen. Siitä kääntyy tie vasemmalle Karhiin ja oikealle Koskenkylään. Nuo kaksi kylää ovat äitini Aino Johanna Välimäen, os. Pajunpää, lapsuuden maisemia. Koskenkylässä oli hänen kotinsa Pajunpää, ja isänsä Einon kotitalo, eli vanha Pajunpää, Karhissa taas oli hänen äitinsä Hilman kotitalo ja Ainin mummula, eli Anttila.

Tämä on kertomus Ainin suvusta, näissä taloissa eläneistä ja niistä maailmalle ponnistaneista ihmisistä.

*Aino (oik.) sisarustensa Annikin ja Elmerin kanssa Pajunpään talon kuistilla
1930-luvun alussa.*

Koskenkylän ensimmäiset talot tulevat vastaan noin neljän kilometrin päässä Marinkaisista. Äidin sukulaisia oli aikoinaan lähes joka talossa, Pihlajakankaat, Kosket, Herlevit ja Kolppaset ovat talojen nimiä edelleen.

Kun ylitetään pieni Koskenkylänjoki (taitaa olla puro nykyään), aletaan lähestyä Pajunpäättä, joka on kylän laidalla. Siellä vastaan tulee ensimmäiseksi tien oikealla puolen mäen päällä Ainon kotitalo, jota yhä asustavat Ainon veljen, Elmeri Pajunpään, jälkeläiset.

Tie nousee uudelle mäelle ja risteytyy kahtaalle. Vasempaa tietä ajetaan Karahkamaahan, jossa on Ainon setien, Lauri ja Vilhelmi Pajunpään ja heidän jälkeläistensä talot. Oikealle kaartuva tie lähtee Vuolteelle ja Kälviälle ja kulkee vanhan, keltaisen maalaistalon pihapiirin läpi niin, että talo jää vasemmalle ja vanha kivinavetta oikealle puolen tietä.

Keltainen talo on vanhin osa Pajunpään kantatilaa. Sen pihapiirissä oli aikoinaan toinen talo, jossa Ainon isä Eino varttui vanhempiensa Matti ja Anna Pajunpään ja sisarustensa huomassa. Kantatila oli jo 1700-luvulla jaettu kahteen osaan ja pihapiiriin oli noussut tämä toinen talo. Talojen asukkaat vaihtuivat vuosikymmenten saatossa, mutta uudet asukkaat ottivat länsisuomalaiseen tapaan käyttöön paikan nimen: Pajunpää.

Einon isoisän vanhemmat, Johan Kotkamaa Kaarlelasta ja Brita (omaa sukua Nevakoski) Koskenkylästä, muuttivat Pajunpään kantatalon naapuriin 1850-luvulla ja ottivat käyttöön Pajunpään nimen. Heitä voi pitää suvun kantaisänä ja -äitinä.

Nämä kahdessa talossa asuneet Pajunpää yhdistyivät, kun Johanin ja Britan tytär Maria meni naimisiin kantatalon pojan ja tulevan isännän Apraham Pajunpään kanssa vuonna 1861. Niinpä Ainon isä Eino – minun ”tuorani”, kuten Lohtajalla tavattiin sanoa - oli Pajunpään kantataloa lapsuudessani isännöineen Ensti Pajunpään pikkuserkku.

Eino Pajunpää meni naimisiin Hilma Anttilan kanssa 4.7.1920 ja he rakensivat oman kotitalonsa viereiselle mäelle. Hilma oli kotoisin Lohtajan Karhin kylästä, meren rannalta, missä Anttilan suku oli asunut vuosisatojen ajan. Aino vietti Anttilan mummulassa lapsuudet kesiä ja siellä oli paljon serkkuja ja sukulaisia, jotka tulivat hänelle läheisiksi.

Tämä sukukronikka kertoo myös Ainon elämästä aikuisena, perheen perustamisesta, ensimmäisen miehen kuolemasta, muutosta Kokkolaan, talon rakentamisesta Tullimäelle, seitsemän lapsen kasvattamisesta, köyhyydestä ja siitä, miten vaikeuksista selvitettiin. Sen kaiken olen halunnut taltioda kuvin ja sanoin, koska vasta aikuisena olen ymmärtänyt, miten kovaa työtä ja sitkeyttä Ainon arki on vaatinut.

En ole sukututkija, vaan toimittaja, siksi tämä on enemmän tarinallinen kuin tieteellinen sukututkimus. Olen kerännyt tietoja mm. Rannan kansaa -kirjasta, Vilhelmi Pajunpään sukuselvityksistä, Lohtajan, Kälviän ja Kaarlelan historiikeista, kirkonkirjoista ja internetin sukututkimusohjelmista. Sain paljon tietoja, valokuvia ja myös Amerikan kirjeitä elossa olevilta sukulaisilta. Sisariani olen vaivannut lukemattomilla kysymyksillä ja saanut heiltä arvokasta muistitietoa. Iso kiitos kaikille! Kirjaan jääneistä virheistä olen silti kirjoittajana vastuussa.

Sukutauluja en ole tähän kirjaan liittänyt kuin lyhyesti, koska suvun esipolviin voi tutustua helposti netissä esimerkiksi www.geni.com -sivustolla laittamalla hakusanaksi vaikka ”Aino Johanna Välimäki”.

Useimpiin valokuviin en ole merkinnyt lähteitä, vanhat sukukuvat ovat pääosin Välimäen kotialbumista, mutta olen saanut kuvia myös sukulaisilta, mistä lämmin kiitos.

Haluan omistaa tämän kirjan Ainon lastenlapsille, ja lastenlastenlapsille, ja lastenlastenlastenlapsille. On tärkeää tietää, mistä olemme peräisin.

Kokkolassa Talvitiellä ja Tampereella Tillikadulla elo-marraskuussa 2025

Pauli Välimäki

Pajunpään talon edessä sodan jälkeen otetussa kuvassa ovat Ainin vanhemmat Eino ja Hilma, Aino ja lapset Sinikka ja Marja-Liisa sekä Ainin veli Elmeri ja sisko Annikki.

AINON SUKU

"Tämä kirja on kertomus niistä lohtajalaisista ihmisistä, joiden keskellä äitini Aino Välimäki (os. Pajunpää) varttui 1920-luvulta 40-luvulle ja omaksui arvonsa ja tahtonsa.

Kirja on myös kertomus Ainin elämästä Kokkolassa 1950-luvulta 2010-luvulle. Se on kertomus sitkeydestä, jolla köyhissä oloissa rakennettiin talo ja kasvatettiin seitsemän lasta aikuisiksi ja vielä vanhoilla päivillä kannettiin vastuuta omaishoitajana.

Tämä on kertomus pienen keskipohjalaisen ihmisen ja suvun elämänvoimasta."

Pauli Välimäki

9 789528 011187